

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 82, 108, 145, 192, 590, 593, 596, 601, 602, 609, 610, 611, 614, 624¹, 626, 627, 631, 632, 634, 636, 648, 650, 651, 654, 656, 661, 663, 668, 685, 689, 702, 706, 710, 713, 723, 727, 731, 732, 753, 754, 755 IR 771¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO NR. IX-876 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 21, 22, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 43, 43¹, 46 IR 48 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 25¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807 25 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 82, 108, 145, 192, 590, 593, 596, 601, 602, 609, 610, 611, 614, 624¹, 626, 627, 631, 632, 634, 636, 648, 650, 651, 654, 656, 661, 663, 668, 685, 689, 702, 706, 710, 713, 723, 727, 731, 732, 753, 754, 755 IR 771¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ANTSTOLIŲ ĮSTATYMO NR. IX-876 2, 4, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 20, 21, 22, 28, 29, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 43, 43¹, 46 IR 48 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 25¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807 25 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI“ PROJEKTŲ (toliau – CPK projektas, AĮ projektas, VIIVĮ projektas ir Nutarimo projektas arba kartu – Projektai)
(TAP Nr. 23-668, TAIS Nr. 23-5141(2); TAP Nr. 23-669, TAIS Nr. 23-5139(2); TAP-23-670, TAIS Nr. 23-5140(2); TAP Nr. 23-671, TAIS Nr. 21-30641(2))**

2023-05-29

Nr.
Vilnius

Įvertinę Projektų atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl CPK projekto:

1. CPK projekto 7 straipsniu keičiamo CPK 596 straipsnio 3 dalyje, be kita ko, nustatoma, kad klausimą dėl skolininko ar išieškotojo pakeitimo fizinio asmens mirties, juridinio asmens reorganizavimo ar likvidavimo, taip pat reikalavimo perleidimo ar skolos perkėlimo atveju, kitais įstatymų nustatytais atvejais antstolis išsprendžia patvarkymu, kuris gali būti skundžiamas šiame Kodekse nustatyta tvarka. Siekiant teisinio aiškumo ir teisės akto nuoseklumo (pavyzdžiui, CPK 608 straipsnio 2 dalis), siūlytina nurodyti konkrečią Kodekso normą, kurioje nustatyta antstolių patvarkymo apskundimo tvarka (CPK 510 straipsnyje nustatyta tvarka).

2. CPK projekto 12 straipsniu keičiamo CPK 611 straipsnio naujoje 5 dalyje nustatoma, kurioje „Skolininkui mirus <...>. Jeigu vykdomoji byla nutraukiama dėl to, kad mirus skolininkui vykdomajame dokumente nurodyta pareiga negali pereiti mirusio skolininko įpėdiniui, šiame straipsnyje nustatyta tvarka iš įpėdinio gali būti išieškomos vykdymo išlaidos, kiek leidžia paveldėtas turtas, nesvarbu, koku palikimo priėmimo būdu pagal Civilinio kodekso normas skolininko turtas buvo paveldėtas.“ Šiame kontekste pažymėtina, kad CPK 629 straipsnio 1 dalyje nustatytas vykdomosios bylos nutraukimo pagrindų sąrašas yra baigtinis, todėl siekiant teisinio aiškumo, formuluotę, susijusią su vykdomosios bylos nutraukimu, mirus asmeniui, kuris buvo skolininkas, siūlytina patikslinti pagal CPK 629 straipsnio 1 dalies 3 punktą.
3. CPK projekto 18 straipsniu keičiamo CPK 632 straipsnio 2 dalyje nuostata „Antstolis, priėmęs vykdyti jam persiūtą vykdomąjį dokumentą, turi teisę taikyti papildomas priverstinio vykdymo priemones arba panaikinti anksčiau taikytąsias.“ nedera su siūlymu pripažinti netekusiomis galios CPK 631, 632 ir 636 straipsnių nuostatas, susijusias su vykdomojo dokumento persiuntimo vykdyti kitam antstoliui. Todėl siekiant teisinio aiškumo, siūlytina minėtos nuostatos atsisakyti arba patikslinti jos turinį.
4. CPK projekto 25 straipsniu keičiamo CPK 656 straipsnio 5 punktas dėstomas taip: „5) kad neįvykdžius sprendimo, antstolis sprendimą vykdys priverstinai ir iš skolininko bus išieškotos Vyriausybės nustatytos vykdymo išlaidos;“. Šiame kontekste pažymėtina, kad vykdymo išlaidos yra nustatytos CPK 609 straipsnyje, o Vyriausybė pagal CPK 609 straipsnio 3 dalį (CPK projekto 10 straipsnis) nustatys vykdymo išlaidų dydžius, apskaičiavimo ir apmokėjimo tvarką. Todėl šiuo aspektu siūlytina patikslinti keičiamos nuostatos formuluotę.
5. CPK projekto 34 straipsnyje keičiamo CPK 713 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, nustatoma, kad už varžytynių paskelbimą ir vykdymą Antstolių informacinės sistemos tvarkytojui mokamas atlyginimas, kurio dydį nustato teisingumo ministras. Šis atlyginimas laikomas išlaidomis tretiesiems asmenims už konkrečioje vykdomojoje byloje šių asmenų suteiktas paslaugas ir šiame Kodekse nustatyta tvarka išieškomas iš skolininko.“ Atsižvelgiant į tai, kad antstolių informacinės sistemos tvarkytojui mokamas atlyginimas laikomas vykdymo išlaidomis (CPK 609 straipsnio 1 dalies 2 punktas), kurias pagal CPK projekto 10 straipsnį (CPK 609 straipsnio 3 dalį) nustato Vyriausybė, tampa neaišku, kuo remiantis ministras nustatys Antstolių informacinės sistemos tvarkytojui mokamą atlyginimą.

Aiškinamasis raštas šiuo aspektu neinformatyvus. Todėl, siekiant teisinio aiškumo, siūlytina CPK 10 ir 34 straipsnių santykį minėtu aspektu paaiškinti aiškinamajame rašte arba tikslinti CPK projekto 34 straipsnį, atsižvelgiant į CPK projekto 10 straipsnį.

Dėl AI projekto:

1. AI projekto 5 straipsniu keičiamo Antstolių įstatymo (toliau – AI) 10 straipsnio 4 dalyje, be kita ko, nustatyta, kad jeigu antstolis eina renkamas pareigas kitose nei antstolių savivaldos institucijose, jo įgaliojimai turi būti sustabdomi šio Įstatymo 11 straipsnio nustatyta tvarka ir paskiriamas antstolio atstovas. Renkamų institucijų, išskyrus antstolių savivaldos institucijas, veikloje antstolis gali dalyvauti ne ilgiau kaip penkerius metus. Ši teisės norma teisėkūros aiškumo principo prasme nėra pakankamai aiški, nes joje nenurodoma antstolio atstovo paskyrimo tvarka ir atstovavimo terminas, be to, AI projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad antstoliui pradėjus eiti renkamas pareigas, išskyrus pareigas antstolių savivaldos institucijose, antstolio įgaliojimai būtų stabdomi ir paskiriamas pavaduojantis antstolis ar antstolio atstovas. Taigi, siekiant teisinio aiškumo, siūlytina patikslinti AI 10 straipsnio 4 dalį ir aiškinamąjį raštą minėtu aspektu.
2. AI projekto 7 straipsniu keičiamo AI 12 straipsnio 2 dalies 4 punkte nustatoma, kad asmuo atleidžiamas iš antstolių, jei jis neatitinka šio Įstatymo 5 straipsnyje nustatytų nepriekaištingos reputacijos reikalavimų“. Atsižvelgiant į tai, kad nepriekaištingos reputacijos kriterijai nustatyti Įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje, siekiant teisinio aiškumo, siūlytina atitinkamai patikslinti AI 12 straipsnio 2 dalies 4 punktą. Pažymėtina, kad Teisingumo ministerijos parengtame Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo Nr. IX-876 5, 39 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte Nr. 23-5210 siūlomoje AI 39 straipsnio „Antstolių atestacija“ naujoje redakcijoje teikiama nuoroda į Įstatymo 5 straipsnio 1 dalį.
3. AI projekto 8 straipsniu keičiamo AI 14 straipsnio 2 dalyje, be kita ko, nustatoma, kad jeigu padarytas smulkus, formalus šio Įstatymo, kitų teisės aktų, reglamentuojančių antstolių veiklą, ar Antstolių profesinės etikos kodekso pažeidimas, kuriuo nepadaryta esminės žalos, ir antstolis (antstolio padėjėjas) nutraukė pažeidimą, toks pažeidimas laikomas mažareikšmiu. Šioje teisės normoje nustatomi vertinamojo pobūdžio pažeidimų kriterijai „smulkus, formalus <...> pažeidimas“, „nepadaryta esminės žalos“ teisėkūros prasme neaiškūs, nes duoda pagrindą interpretacijoms, todėl, siekiant teisinio aiškumo, siūlytina vertinamojo pobūdžio formuluotes keisti tiksliau apibrėžtomis, pavyzdžiui, „ištaisomas, nesukėlęs teisinių ir finansinių pasekmių asmenims pažeidimas“ arba „ištaisomas, nepažeidęs esminių asmenų teisių pažeidimas“ ir pan.

4. AĮ projekto 12 straipsniu AĮ papildomas 25¹ straipsniu „Kliento duomenų surinkimas“. Šio straipsnio 2 dalyje, be kita ko, siūloma įtvirtinti, kad kliento duomenys gali būti renkami ne tik kliento, bet ir kito asmens prašymu, esant kliento sutikimui, tačiau nenustatyta, kokia bus tokio sutikimo pateikimo forma ir būdas, todėl neaišku, kaip bus užtikrintos kliento teisės ir laisvės, renkant ir pateikiant apie jį surinktus duomenis kitam asmeniui. AĮ 25¹ straipsnio 4 dalyje nustatoma kliento teisė bet kuriuo metu pateikti antstoliui rašytinį prašymą nutraukti visų ar dalies jo duomenų rinkimą, kuriuos rinkti jis buvo davęs sutikimą. Iš siūlomos formuluotės nėra aišku, ar klientas turi teisę prašyti nutraukti duomenų rinkimą, kai jie renkami jo prašymu. Taip pat manytina, kad šioje teisės normoje nustatyta teisė reikalauti nutraukti duomenų rinkimą „bet kuriuo metu“ nėra tiksli ir būtų aiškesnė, nurodant tokios teisės išnykimo momentą (iki kliento surinktų duomenų pateikimo). Todėl vadovaujantis teisėkūros aiškumo ir pagarbos asmens teisėms ir laisvėms principais, siūlytina patikslinti AĮ projekto 12 straipsnį minėtais aspektais.
5. AĮ 24 straipsniu keičiamas AĮ 48 straipsnis papildomas nuostata, kad Prezidiumo pirmininkas šio Įstatymo 28, 29, 35 ir 36 straipsniuose jam priskirtas funkcijas gali pavesti atlikti kitam Prezidiumo nariui. Tokia nuostata teisėkūros prasme neaiški, nes joje nenustatyta, kokiomis aplinkybėmis Prezidiumo pirmininkas jam Įstatymu priskirtas funkcijas, be kita ko, priimti sprendimus atitinkamais klausimais, gali pavesti atlikti kitam Prezidiumo nariui. Tokio pakeitimo tikslas aiškinamajame rašte neapartas. Todėl, siekiant teisinio aiškumo, siūlytina patikslinti siūlomą nuostatą arba jos tikslingumą pagrįsti aiškinamajame rašte.

Dėl VIIIVĮ projekto ir Nutarimo projekto pastabų ir pasiūlymų neturime.

Teisės grupės patarėja

Lilija Žvirblytė

Lilija Žvirblytė, tel. +37052098765; +37069842314, el. p. lilija.zvirblyte@lrv.lt